

Andrzej Wiśniewski

"Suwerenność a morze w prawie międzynarodowym", L. Ehrlich, Warszawa 1961 : [recenzja]

Palestra 6/3-4(51-52), 143-144

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

również potrzeba jej ustawowego formułowania w odniesieniu do wzajemnych stosunków tych krajów.

A. Kopff: *Dzieło sztuk plastycznych i jego twórca w świetle przepisów prawa autorskiego. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozprawy i Studia. Tom. XXXVI. Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 1961, s. 194.*

Autor pracy postawił sobie za zadanie przedstawić całokształt stosunków prawnych związanych z powstaniem oraz ekonomiczną eksploatacją dzieł plastycznych. Takie ujęcie tematu zdecydowało o konstrukcji pracy, która dzieli się na dwie części: część pierwsza poświęcona jest analizie dzieła plastycznego, a część druga — zagadnieniom prawnym.

Autor odróżnia w pracy trzy zasadnicze grupy utworów: utwory artystyczne, dzieła naukowe i wynalazki. Dzieła plastyczne, którym poświęcona jest praca, znajdują się w grupie dzieł artystycznych. Jednakże analiza obowiązującego w Polsce stanu prawnego w zakresie prawa autorskiego, jaką przeprowadza autor w książce, poświęcona jest w znacznej mierze podstawowym konstrukcjom tego prawa. Zdaniem autora dopiero na tle tych podstawowych konstrukcji można zająć się szczególnymi problemami prawnymi pojawiającymi się w dziedzinie twórczości plastycznej. W pracy jest więc omówiony przedmiot prawa autorskiego, treść tego prawa, ochrona autorskich dóbr osobistych oraz dóbr majątkowych. Wiele uwagi poświęca także autor omówieniu sytuacji prawnej twórcy dzieła macierzystego i twórcy dzieła zależnego oraz prawu ograniczonego uprzywilejowania.

Szereg rozważań autora kończy się wnioskami dotyczącymi przedmiotu prawa autorskiego, jego zasadniczej konstrukcji oraz ochrony prawnej, dotyczącej zarówno dóbr osobistych, jak i interesów majątkowych. I tak autor wskazuje m. i., że autorskim dobrem osobistym, chronionym w myśl ustawy, jest całość osobistego stosunku twórcy do jego autorskiej działalności, a przedmiotem autorskiego prawa majątkowego jest utwór pojęty jako zespół warstw lub jego poszczególne warstwy składowe. Treścią praw autorskich majątkowych (przenoszalnych) jest prawo do wyłącznego rozporządzania przedmiotem praw autorskich. Źródłem prawa autorskiego — poza wyjątkowymi sytuacjami — jest twórczość, przez którą ustawa wiąże prawa autorskie z osobą twórcy. Twórca jest uprawniony w takim zakresie, w jakim może wylegitymować się wynikiem swej twórczej działalności. Obok prawa do wyłącznego rozporządzania przedmiotem praw autorskich tkwią w prawie autorskim elementy prawa autorskiego nieprzenoszalnego. Prawo to ma za przedmiot interesy majątkowe trwale związane z osobą twórcy. Dzieła plastyczne, w przeciwieństwie do innych utworów artystycznych, są szczególnie silnie powiązane z przedmiotami fizycznymi, co rodzi szereg problemów charakterystycznych dla twórczości plastycznej.

Na zakończenie pracy autor wysuwa różne wnioski *de lege ferenda*.

L. Ehrlich: *Suwerenność a morze w prawie międzynarodowym. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 234.*

Zagadnienie suwerenności na obszarach morskich jest obecnie jednym z najbardziej aktualnych zagadnień prawa międzynarodowego. Dążenie wielu państw do zapewnienia sobie wyłącznego prawa do eksploatacji bogactw znajdujących

się pod powierzchnią pobliskich mórz i oceanów, rozwój żeglugi morskiej i powietrznej oraz rybołówstwa spowodowały, że dotychczasowe normy zwyczajowe dotyczące suwerenności nad obszarami morskimi okazały się niewystarczające.

Prace nad opracowaniem konwencji normującej te zagadnienia, podjęte w okresie międzywojennym pod egidą Ligi Narodów, kontynuuje po wojnie Komisja Prawa Międzynarodowego Narodów Zjednoczonych. Żadna z opracowanych konwencji nie weszła jeszcze w życie, jednakże prace uczonych przyczyniły się do wyjaśnienia wielu zagadnień, do uzgodnienia poglądów na pewne sprawy i do zgody na niektóre kompromisy. Wyniki tej wieloletniej działalności kodyfikacyjnej autor przedstawia szczegółowo w swej pracy.

W pierwszych rozdziałach pracy autor omawia ewolucję, jaką przechodziło pojęcie suwerenności nad obszarami morskimi od czasów najdawniejszych aż do dziś. Po przedstawieniu zasad dzisiejszego prawa międzynarodowego, potrzebnych do dalszych wywodów, autor poddaje analizie pojęcia: suwerenności, prawo suwerenności, prawa suwerenne. W dalszych rozdziałach autor przedstawia poszczególne strefy morza w zależności od ich statusu prawnego, omawiając problematykę prawną dotyczącą morza terytorialnego, wód wewnętrznych, morza otwartego, strefy przyległej i przyładowych obszarów podmorskich. Osobny rozdział dotyczy konserwacji żywych płodów morza.

Kodeks karny Wojska Polskiego i przepisy wprowadzające Kodeks karny Wojska Polskiego wraz ze skorowidzem rzeczowym, tabelami porównawczymi dawnej i nowej numeracji artykułów oraz przepisami karnymi niektórych ustaw szczególnych. Wyd. II. Opr. J. Modlinger, Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 108.

Książka — poza tekstem kodeksu oraz przepisów wprowadzających i zmieniających kodeks — zawiera wyciągi z ustaw o powszechnym obowiązku wojskowym, o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych, o broni, amunicji i materiałach wybuchowych. Korzystanie z kodeksu ułatwia skorowidz i tabele porównawcze dawnej (sprzed 1957 r.) i nowej numeracji artykułów.

Kodeks wojskowego postępowania karnego i przepisy wprowadzające wraz ze skorowidzem rzeczowym oraz ważniejsze przepisy szczególne. Wyd. II. Opr. J. Modlinger. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 188.

W książce poza kodeksem, przepisami wprowadzającymi i ustawami zmieniającymi kodeks zamieszczone są także niektóre przepisy kodeksu postępowania karnego, dekret o postępowaniu doraźnym i dekret o przystosowaniu przepisów o postępowaniu doraźnym do postępowania przed sądami wojskowymi. Również i ta książka zawiera skorowidz.

O transporcie drogowym i spedycji krajowej. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 24.

Jest to broszurowe wydanie ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. pod tym samym tytułem, która zastąpiła dawną ustawę o transporcie drogowym z 1951 r.

Do nowej ustawy nie zostały jeszcze wydane rozporządzenia wykonawcze, do czasu zaś ich wydania zachowują moc dotychczasowe przepisy. Przepisy te zebrane są w wydanej w 1958 r. przez Wyd. Prawn. książce M. Urbana pt. Prawo transportu drogowego — Komentarz. Omawiane więc wydanie tekstu ustawy stanowi swego rodzaju uzupełnienie książki M. Urbana.